

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังของเกษตรกรในการ
เข้าเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียด
ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (Population)

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เกษตรกรที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนใน
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 1,314 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sampling)

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เกษตรกรที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน
ในอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวนทั้งสิ้น 307 คน ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดของ
กลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร ยามานะ (Taro Yamane) และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple
Random Sampling) โดยจะเลือกหน่วยตัวอย่างจากประชากรที่ได้รับการสุ่มดังแสดงในตาราง
ที่ 2 โดยมีขั้นตอนการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

1.2.1 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการหาขนาดตัวอย่างตามสูตรการหาขนาด
ตัวอย่างของ Taro Yamane ใน (สำเร็จ จันสุวรรณ และสุวรรณ บัณฑิต. 2536 : 122)
โดยใช้สูตรคำนวณหาขนาดตัวอย่างจากประชากร 1,314 คน ซึ่งเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน
ในอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จากสูตร ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

N = ขนาดของประชากรทั้งหมด

e = ค่าความคาดเคลื่อนสูงสุดเท่ากับ 0.05

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อแทนค่าสูตร

$$n = \frac{1,314}{1 + 1,314(0.05)^2}$$

$$n = 307$$

ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 307 คน

1.2.2 ผู้วิจัยต้องการกระจายขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามที่ต้องการให้ครบทุกวิสาหกิจชุมชน ทั้ง 52 แห่ง โดยใช้การเทียบสัดส่วน ดังนี้

$$\text{จำนวนหน่วยตัวอย่างในแต่ละแห่ง} = \frac{\text{จำนวนสมาชิกวิสาหกิจชุมชนแต่ละแห่ง}}{1,314} \times 307$$

เช่น วิสาหกิจชุมชนข้าวเกรียบพื้นเมือง ม.8 ต.คอนหวาน = $\frac{10}{1,314} \times 307 = 2.34$

1.2.3 ผู้วิจัยใช้วิธีการคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างซึ่งจำแนกตามวิสาหกิจชุมชน โดยใช้การกำหนดโควตาจากสมาชิกวิสาหกิจชุมชน จนครบทุกกลุ่มตัวอย่างดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในวิสาหกิจชุมชนแต่ละแห่ง

ที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	ข้าวเกรียบพื้นเมือง ม. 8 ต.คอนหว่าน	10	2
2	แปรรูปอาหารขนม บ้านคอนหว่าน ม. 7	7	2
3	ดอกไม้ประดิษฐ์บ้านท่าแร่ ต.แก่งเลิงจาน	7	2
4	ข้าวกล้องบ้านโนนสมบูรณ์	15	3
5	เย็บจักรอุตสาหกรรมบ้านท่าแร่	26	6
6	ทอเสื่อกกบ้านน้ำจั้น	117	27
7	ดอกไม้จันทร์บ้านโนนทอง	25	6
8	ของฝากผักผลไม้ปลอดสารพิษ	9	2
9	แม่บ้านทอผ้าไหมนครเขื่อนขันธ์	40	9
10	ทอผ้าบ้านหนองหิน ตำบลโคกก่อ	18	4
11	หมอนฟักทอง, หมอนขิดบ้านโนนเตี้ย จังหวัดมหาสารคาม	15	3
12	เพาะเห็ดบ้านโนนเตี้ย อำเภอเมือง	30	7
13	ทอผ้าบ้านแก่น้อย อำเภอเมือง	18	4
14	เครื่องเรือนหวายและผักตบชวา บ้านวังไผ่	10	2
15	ผู้เลี้ยงจิ้งหรีดสมุนไพรบ้านโนนม่วง เพื่อจำหน่าย	12	3
16	ร้านค้าชุมชน หมู่ที่ 5 ตำบลหนองโน	7	2
17	เลี้ยงปลาในบ่อคอนกรีต บ้านกุศเคน	17	4
18	ปลูกผักปลอดสารพิษ หมู่ที่ 3 ตำบลหนองโน	49	11
19	เลี้ยงปลาบ้านหนองอีคำ	16	4
20	ปลูกหมอนเลี้ยงไหมบ้านหนองปลิง	28	7
21	ผลิตภัณฑ์สิ่งทอบ้านหนองเขื่อนช้าง	8	2

ที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
22	ร้านค้าชุมชนบ้านห้วยน้ำคำ	34	8
23	ทอผ้าบ้านหนองเขื่อนช้าง	7	2
24	หัตถกรรมไม้ไผ่บ้านดงน้อย	9	2
25	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านโนนสมบูรณ์	7	2
26	เลี้ยงจิ้งหรีดบ้านจันทน์	18	4
27	ทอเสื่อกกบ้านป่าจั่น	14	3
28	จักสานไม้ไผ่	16	4
29	ไม้เฟอร์นิเจอร์บ้านห้วยน้ำคำ	19	4
30	จักสานไม้ไผ่บ้านโนนสมบูรณ์	11	3
31	ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมบ้านโคกสี	20	5
32	ผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านหนองหิน	45	11
33	เลี้ยงโคเนื้อบ้านป่ากุง	25	6
34	เลี้ยงโคเนื้อบ้านภูดิน	19	4
35	เลี้ยงโคบ้านหนองกุงเต่า	110	26
36	หัตถกรรมผักตบชวาบ้านบึงคล้า	40	9
37	เลี้ยงโคเนื้อบ้านค่ายพัฒนา	15	3
38	ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมบ้านหนองบัว	28	7
39	ผู้เลี้ยงปลาตำบลท่าตูม	30	7
40	ผลิตภัณฑ์ข้าวชุมชนบ้านนาแพง ตำบลห้วยแอ่ง	20	5
41	ทอผ้าไหมบ้านหนองคู ตำบลท่าตูม	28	7
42	ทอผ้าบ้านท่าตูม ตำบลท่าตูม	15	3
43	ทอผ้าบ้านหนองข่า ตำบลท่าตูม	25	6
44	ปลูกผักปลอดสารพิษบ้านหมี	37	9
45	ผลิตภัณฑ์ข้าวชุมชนบ้านหมี	37	9
46	ทอผ้าบ้านหมี ตำบลเขวา	17	4

ที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
47	ผลิตภัณฑ์ข้าวบ้านโคกล่าม	40	9
48	ทอผ้าบ้านท่าสำราญ ตำบลห้วยแอ่ง	25	6
49	แปรรูปมะลิสด บ้านทุ่งนารา	39	9
50	ทอเสื่อกกบ้านหัวช้าง	18	4
51	ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าว ชุมชนบ้านหมากหญ้า	40	9
52	แปรรูปผลผลิตเกษตรบ้านหัวช้าง	22	5
รวม		1,314	307

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังในการเข้าเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการเข้าเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

2.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำ การวิจัย และศึกษาแบบสอบถามของธีระวัชร ภูระธีระ (2548 : 94-97)

2.1.2 กำหนดขอบเขตของคำถามและร่างให้ครอบคลุมองค์ประกอบที่ทำให้ เกิดความคาดหวังในการเข้าเป็นสมาชิกโดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย แล้วนำมา เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ แนะนำแก้ไข ปรับปรุง

2.1.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) ความเหมาะสมของ ภาษาที่ใช้เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1) นายวรพันธ์ ภูผา วท.ม. (ส่งเสริมการเกษตร) นักวิชาการส่งเสริม การเกษตร 8ว สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม

2) นายสมบัติ ชลาขยชนนาวิน ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา) นักวิชาการสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลพบุรี

3) นายสมชัย จันทริมา กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา)ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

2.1.4 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ แล้วทดลองใช้ (Try out) กับเกษตรกรที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยเลือกหน่วยตัวอย่างจากประชากรที่ได้รับแบ่งตามช่วงอายุ วุฒิการศึกษา และรายได้ จำนวน 40 คน

2.1.5 นำแบบสอบถามที่ได้จากการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 40 คน มาตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยทำการวิเคราะห์แบบสอบถาม เป็นรายด้านเพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น หรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามเป็นรายด้าน และภาพรวมทั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Lee J. Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 96) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงสำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม แจ้งไปยังวิสาหกิจชุมชนเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัย

3.3 รวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำไปดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการกรอกแบบสอบถามทุกฉบับ

4.2 นำข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งหมดมาลงรหัส และให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

คาดหวังมากที่สุด	กำหนดให้	5	คะแนน
คาดหวังมาก	กำหนดให้	4	คะแนน
คาดหวังปานกลาง	กำหนดให้	3	คะแนน
คาดหวังน้อย	กำหนดให้	2	คะแนน
คาดหวังน้อยที่สุด	กำหนดให้	1	คะแนน

4.3 นำรหัสข้อมูลและระดับคะแนนความคาดหวังของเกษตรกรที่ได้ ไปวิเคราะห์เพื่อหาค่าทางสถิติ ดังนี้

4.3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ และร้อยละ

4.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 ระดับความคาดหวังของเกษตรกรในการเข้าเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำค่าเฉลี่ยที่ได้เปรียบเทียบกับเกณฑ์ 5 ระดับ คือ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 100)

4.51 – 5.00 หมายถึง คาดหวังมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง คาดหวังมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง คาดหวังปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง คาดหวังน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง คาดหวังน้อยที่สุด

4.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อ 2 เปรียบเทียบความคาดหวังของเกษตรกรในการเข้าเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา และรายได้ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) หากพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจะทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้การทดสอบด้วยวิธี Sheffe

4.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการเข้าเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ใช้การวิเคราะห์จัดกลุ่มประเด็นเนื้อหาและแจกแจงความถี่

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY